

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 08-12-1524 ארגון הסגל האקדמי הבכיר של אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה ואח'

בפני כב' השופט נוהאד חסן
נציג עובדים: מר אלי רומני
נציג מעבידים: מר יעקב כץ

ארגון הסגל האקדמי הבכיר של אוניברסיטת חיפה

המבקש

נגד

1. אוניברסיטת חיפה
2. מדינת ישראל
3. הועדה לתכנון ותקצוב

המשיבות

פסק דין

- 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5
 - 6
 - 7
 - 8
 - 9
 - 10
 - 11
 - 12
 - 13
 - 14
 - 15
 - 16
 - 17
 - 18
 - 19
 - 20
 - 21
 - 22
 - 23
1. לפנינו בקשת צד (ארגון הסגל האקדמי הבכיר של אוניברסיטת חיפה-להלן **המבקש**), לסכסוך קיבוצי מיום 2.12.08, ליתן סעד הצהרתי, לשם הבטחה, שמירה והגנה על זכויותיהם הפנסיוניות של חברי ארגון הסגל האקדמי הבכיר של האוניברסיטה-העובדים והגמלאים.
 2. לטענת המבקש, נוכח צעדים חד צדדיים בהם נוקטת האוניברסיטה, במשיכת מיליוני שקלים מכספי היעודה הפנסיונית מבלי שנערך משא ומתן עימו וללא קבלת הסכמתו, עלולה לפגוע בהבטחת הפנסיה התקציבית של חברי המבקש.
 - מנגד טוענת האוניברסיטה- כי לאחר היוועצות ממושכת עם חברי המבקש, החליטה לעשות שימוש בכספים למטרת תשלום פנסיה תקציבית ופיצויים. מוסיפה וטוענת האוניברסיטה כי אין עליה כל חובה משפטית שבדין, לקבל את הסכמת המבקש לעשות שימוש בכספי היעודה הפנסיונית לכל מטרה.

הצדדים לסכסוך

3. **המבקש** - ארגון הסגל האקדמי הבכיר באוניברסיטת חיפה, הינו ארגון הפועל כארגון עובדים, המייצג את חמריצים הבכירים באוניברסיטה.
4. **המשיבה-1** אוניברסיטת חיפה, הינה מעבידה ב"שירות הציבורי" כהגדרתו בסעיף 37א (6) לחוק ישוב סכסוכי עבודה וכן היא "מוסד מוכר" כמשמעות המונח בחוק המועצה להשכלה גבוהה, תשי"ח - 1958 (להלן - "חוק המועצה להשכלה גבוהה").

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 1524-12-08 ארגון הסגל האקדמי הבכיר של
אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה ואח'

5. המשיבה 2- מדינת ישראל שאמורה לפקח על פעילותה של המשיבה 1 .
6. המשיבה 3- הוועדה לתכנון ותקצוב (ות"ת), אמונה על תקצובם של המוסדות להשכלה גבוהה.
- מכוח חוק המועצה להשכלה גבוהה התשי"ח-1958, הוקמה המועצה להשכלה גבוהה (להלן- המל"ג). בהחלטת ממשלה מס' 666 מיום 6/6/1977, הוסכם על כינונה של וועדת משנה ל-מל"ג הנקראת הוועדה לתכנון ולתקצוב (להלן- ות"ת). נקבע כי בין יתר תפקידיה של ות"ת:
- 1" להיות גוף בלתי תלוי, שיעמוד בין הממשלה והמוסדות הלאומיים מצד אחד והמל"ג מצד שני בכל ענייני ההקצבות להשכלה גבוהה. הממשלה והמוסדות הלאומיים יימנעו מלקבל בקשות או המלצות מהמוסדות להשכלה גבוהה עצמם או מכל מקור אחר וכן יימנעו מלהקציב הקצבות למוסד להשכלה גבוהה שלא בהמלצת הוועדה לתכנון ותקצוב.
2. להציע את התקציב הרגיל ואת תקציב הפיתוח להשכלה גבוהה בהתחשב בצרכי החברה והמדינה, תוך שמירה על החירות האקדמית והשקיפה על קידום המחקר וההשכלה.
- ...
לעקוב אחרי ניצול התקציבים כדי למנוע גירעונות או חריגות"
(ראה, נספח א' לתגובת המשיבה 3)
7. המחלוקת שבין הצדדים נוגעת ביחס לשימוש בכספי היעודה הפנסיונית שמקורם:
- א. כספים שהקצתה ות"ת לאוניברסיטה ואשר יועדו להבטחת זכויות פנסיוניות של עובדים, וזאת כנגד הקצאת כספים ע"י האוניברסיטה ממקורות עצמאיים (להלן- כספי ות"ת). הסך המצטבר בחשבון 173.737 מיליון ₪. על פי החלטת ות"ת, יש לשמור על הכספים כיעודות וניתן להשתמש בהם, באישור הות"ת בלבד.
- ב. כספים שהופקדו על ידי האוניברסיטה ממקורות עצמיים. בחשבון זה הצטבר סך של 119.363 מיליון ₪ (להלן- כספים ממקורות עצמיים).
- ג. כספים שהופקדו על ידי האוניברסיטה לחשבון "קרן לצמצום הגרעון האקטוארי בהסדר פנסיוני עם ארגון הסגל האקדמי"- בחשבון זה הסך המצטבר הינו כ- 12.5 מיליון ₪. (להלן- "כספי היעודה הפנסיונית").

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 1524-12-08 ארגון הסגל האקדמי הבכיר של
אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה ואח'

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37

הסעדים המבוקשים:

8. עסקינן בבקשת צד (המבקש) לסכסוך קיבוצי מיום 2.12.08 ליתן את הסעדים שלהלן:

א. צו הצהרתי הקובע שכל פעולה מצד המבקש, שעניינה שימוש בכספים שנועדו להבטחת תשלומי פנסיה תקציבית של חברי המבקש (יעודה פנסיונית), מחייבת:

1. הודעה מראש וקבלת הסכמתו של המבקש.
2. התחייבות ברת ביצוע מצד האוניברסיטה, להשיב כל סכום שתמשוך מהיעודה הפנסיונית, בתוך פרק זמן קצר ומוגבל והכל במסגרת מתווה מוסכם וכתוב עם המבקש.
3. להורות לות"ת שלא לאפשר לאוניברסיטה לבצע כל פעולה בכספי היעודה הפנסיונית מבלי שהתחייבה להשיב כל סכום שתמשוך מכספי היעודה ומבלי שהציגה תוכנית הבראה כוללת לשיקום מצבה הכלכלי לפתרון בעיית הפנסיה התקציבית.

ב. להורות לות"ת ולמדינה לפעול עפ"י סמכותן ויפעלו:

1. לייעד כספים מתוך תקציבה של האוניברסיטה להבטחת זכויות פנסיוניות של חברי המבקש וימנעו מהאוניברסיטה שימוש בכספים לכל מטרה אחרת.
2. לחייב את האוניברסיטה להפקיד כספים באופן שוטף לצורך הבטחת זכויות פנסיוניות של חברי המבקש, כתנאי לקבלת תקציב מהמדינה.
3. למנוע מהאוניברסיטה מלנהל את תקציבה באופן שמביא אותה למצב של גירעונות חריגות.

ג. כל סעד אחר שימצא בית הדין לנכון בנסיבות העניין.

להלן השתלשלות העניינים בקצרה:

9. ביום 4.12.08 ניתנה החלטה בבקשה לסעד זמני, לפיה נדחתה בקשת המבקש למתן צו מניעה זמני, אשר ימנע מההמשיבה לעשות שימוש בכספי היעודה הפנסיונית לפני מיצוי התייעצות ומשא ומתן עמו (ראה סק 42/08).

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 1524-12-08 ארגון הסגל האקדמי הבכיר של
אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה ואח'

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
10. ביום 4.12.08 ניתנה החלטה בבקשה לסעד זמני, לפיה נדחתה בקשת המבקש למתן צו מניעה זמני, אשר ימנע מההמשיבה לעשות שימוש בכספי "היעודה הפנסיונית" לפני מיצוי התייעצות ומשא ומתן עמו (ראה סק 42/08).
11. ביום 4.12.08 הגיש המבקש לבי"ד זה, בקשה דחופה לעיכוב ביצוע ההחלטה בבקשה לסעד הזמני. הבקשה נדחתה.
12. ביום 4.12.08 – הגיש המבקש בקשה לעיכוב ביצוע ובקשת רשות ערעור על החלטת בית דין זה- בסעד הזמני, לבית הדין הארצי.
13. לאחר שבית הדין הארצי קיבל את תגובת שלוש המשיבות לבקשת המבקש, התקיים דיון ביום 9.12.08 וביום- 10.12.08 ניתן פסק דין הקובע כדלקמן (עסק 19/08):
- "...לאור החששות המועלים מחז גיסא על ידי ארגון הסגל לעתידה של "היעודה הפנסיונית" ודאגתה מאידך גיסא של האוניברסיטה להמשך תפקודה השוטף; לאחר איזון עמדות הצדדים והאינטרסים של כל אחד מהם ומתוך שאנו צופים שהדיון בהליך העיקרי יסתיים בתוך כארבעה חודשים, מצאנו להורות כדלקמן:
- א. האוניברסיטה תהא רשאית למשוך מהכספים הנזכרים בסעיפים ד3 ו-3ה לעיל (כספי ההשקעות המיועדות ממקורות האוניברסיטה והקרן לצמצום הגרעון האקטוארי) סכום של 3 מיליוני ש"ח לכל חודש, החל מהמועד בו החל הליך ההיוועצות עם המערער, קרי חודש מאי 2008 ועד לחודש מרץ 2009 (כולל). בסך הכל, תהא רשאית האוניברסיטה למשוך סכום של עד 33 מיליוני ש"ח.
- ב. ככל שיתקבל אישור מטעם ות"ת לשימוש כלשהו בכספי ההשקעות המיועדות בסיוע ות"ת שבסעיף 3 לעיל, תהא האוניברסיטה רשאית להשתמש גם בכספים אלה ובלבד שסך הכספים שימשכו מכל המקורות הנזכרים בסעיפים 3 א - 3ה (כספי ההשקעות המיועדות) לא יעלה על 33 מיליוני הש"ח שצויינו לעיל.
- ...
למען הסר ספק ראינו להוסיף שתי הערות לפני סיום:
- א. יוטעם, כי ככל שעמדת ארגון הסגל תתקבל בבית הדין האזורי, יהיה על האוניברסיטה להשיב את הסכומים שמשכה מכח האמור בסעיף 6 לעיל לחשבונות "היעודה הפנסיונית".
- ב. בקביעת הסכום שהאוניברסיטה רשאית למשוך, ביקשנו למצוא את האיזון הנכון כך שלא יעשה שינוי בלתי הפיך במצב הדברים כיום. אין במתן הסעד או בסכום שנקבע, כדי לחנות דעה באשר לתוצאות ההליך העיקרי, כמו גם בשאלות העקרוניות שהוא מעורר: זכויותיו של ארגון הסגל הבכיר ביחס לשימוש האוניברסיטה ב"היעודה הפנסיונית", לרבות שאלת חובת קיומו של משא ומתן וקבלת הסכמת ארגון הסגל לשימוש בכספים; האם "היעודה הפנסיונית" נועדה רק לטובת הסגל

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 08-12-1524 ארגון הסגל האקדמי הבכיר של
אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה ואח'

- 1 הבכיר; אפשרות שימוש בכספי היעודה, או חלקם, לתשלום פיצויים
2 ועוד. כל השאלות הללו ואחרות יבוררו בעיתן לפני בית הדין האזורי
3 בדונו בהליך העיקרי." רקע כללי:
- 4
5
6 14. בשנת 1968, נחתם "הסכם פנסיח" לפיו, עיריית חיפה התחייבה לשלם פנסיה תקציבית
7 לחברי ארגון הסגל האקדמי באוניברסיטת חיפה, בהגיעם לגיל פרישה. (נספח א' לבקשה).
8
9 15. בתאריך 13.12.1982- נחתם הסכם קיבוצי מיוחד(נספח ב' לבקשה), שבמסגרתו נטלה על
10 עצמה אוניברסיטת חיפה, את כל התחייבויות עיריית חיפה לשלם פנסיה תקציבית לחברי
11 הסגל האקדמי. הסכם זה יצר מערכת מיוחד של פנסיה תקציבית שהיא בבחינת "יציר
12 כלאיים" בין פנסיה תקציבית לקופ"ג, היינו- כל עובד מפריש לקופה אחוז מסוים משכרו
13 והמעביד מפריש סכום זהה (כל הכספים מועברים לקופ"ג "תמר") ולמעשה העובדים
14 משתתפים בעלות הפנסיונית שבאחריות האוניברסיטה (ראה גם, עס"ק 1006/02 ארגון
15 הסגל האקדמי הבכיר נ' אוניברסיטת חיפה (ניתן ביום 4.11.02)).
16 יוער- כי גם לגרסת ב"כ המבקש- כספי קופ"ג תמר אינם חלק מהיעודה הפנסיונית.
17
18 16. אין מחלוקת כי במשך השנים, האוניברסיטה משלמת פנסיה תקציבית לגמלאים, מתקציבה
19 השוטף של האוניברסיטה.
20
21 17. בשנים 1994-2000, הות"ת במסגרת תפקידה וסמכותה, הקצתה לאוניברסיטאות כספים
22 אשר יועדו להבטחת זכויות פנסיוניות של עובדים, וזאת כנגד הקצאת כספים ע"י
23 האוניברסיטה ממקורות עצמאיים (להלן- כספי יעודה פנסיונית). הוחלט כי הכספים
24 יישמרו כיעודות וניתן יהיה להשתמש בהם, באישור הות"ת בלבד.
25
26 18. בתאריך, 16.7.1997- ות"ת נתנה החלטה מסי' נ"ז/89 לפיה:
27 "במקום הנוהל המפורט שהוצע במסמך מס' 936, נקבע כי לא ניתן יהיה להשתמש בכספי
28 היעודות הפנסיוניות שהוקמו בסיוע ות"ת למטרות אחרות מאשר לתשלומים עבור פנסיה
29 ופיצויים, אלא באופן חריג וחד- פעמי ובאישור ות"ת"(נספח ב' לגובת ההמשיבה 103).
30
31 19. על פי עמדת הות"ת בתגובה לבקשה- בשנים האחרונות עקב קשיים תקציביים של
32 האוניברסיטאות, אשר נקלעו לקשיי איזון התקציב השוטף, בעיקר בשל קיצוצים
33 תקציביים, שהושתו על ידי משרד האוצר על תקציב מערכת ההשכלה הגבוהה בכלל- ועל
34 ההמשיבה בפרט, נתנה ות"ת את הסכמתה באופן חד פעמי ופרטני לעשות שימוש בכספי
35 היעודות הפנסיוניות, לצורך איזון התקציב השוטף.
36

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 1524-12-08 ארגון הסגל האקדמי הבכיר של
אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה ואח'

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
20. כאמור, מאז 1995, בין אוניברסיטת חיפה לבין המליג וות'ית, נחתמו שורה של הסכמים אשר על פיהם הוסכם בין היתר, כי הות'ית תעביר למשיבה 1, כספים לטובת קרנות הפנסיה או לחילופין תיצור עתודה שמטרותיה ייקבעו בתאום עם הות'ית וזאת בנוסף לכספים שהתחייבה ההמשיבה 1 להקצות ממקורות עצמאיים, כך;
- בתשנ"ו – התחייבה הות'ית להעביר סך של 16,300,000 ₪ כנגד התחייבות האוניברסיטה להעביר סך של 4,000,000 ממקורות עצמאיים.
- בתשנ"ז- התחייבה הות'ית להעביר סך של 17,600,000 ₪ כנגד התחייבות האוניברסיטה להעביר סך של 4,400,000 ממקורות עצמאיים.
- בתשנ"ט- התחייבה הות'ית להעביר סך של 6,800,000 ₪ כנגד התחייבות האוניברסיטה להעביר סך של 1,700,000 ממקורות עצמאיים.
- בתש"ס- התחייבה הות'ית להעביר סך של 3,600,000 ₪ ללא כל התחייבות האוניברסיטה להעביר כספים ממקורות עצמאיים.
- (נספח ג' לתגובת הות'ית)

עיקר טענות המבקש:

- 18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
- א.21 היעודה הפנסיונית נוצרה בשל הסכם הפנסיה התקציבית והסכם ההעברה, שהתנהלות לגביהם, הייתה התנהלות קיבוצית במרוצת כל השנים והיא מהווה חלק בלתי נפרד ממערכת היחסים הקיבוצית שבין הצדדים, והיא גם זכות אישית של כל אחד מחברי ארגון הסגל האקדמי הבכיר במישור היחסים שבינו לבין האוניברסיטה.
- ב. היעודה הפנסיונית-כשמה כן היא, נועדה למטרה אחת ויחידה לשמש בטוחה למימון תשלומי הפנסיה התקציבית. בהתאם לכך, אף אם במישור היחסים בין וות'ית לאוניברסיטה, וות'ית תאשר לאוניברסיטה לעשות שימוש בכספי היעודה הפנסיונית שמקורם בכספי וות'ית ובכספים נגדיים שהפקידה האוניברסיטה, לשימוש אחר, אין בכך כדי לגרוע או לפגוע בהתחייבותה של האוניברסיטה כלפי הארגון וכל אחד מחברי הארגון באופן אישי שכספי היעודה נועדו למימון תשלום הפנסיה התקציבית.
- ג. לטענת המבקש, מעמדת האוניברסיטה עולה כי, בכוונתה לעשות שימוש בכספי היעודות לצרכיה השוטפים, בסכום כפול מהסכום שהיא מציגה (מחד-מנהלת מגעים עם המבקש למשיכת 52 מיליון. מאידך- פנתה לות'ית ללא ידיעת המבקש ובקשה לעשות שימוש ב-52 מיליון נוספים). לפיכך אין להתיר לה לעשות כל שימוש בכספי היעודה הפנסיונית, לכל מטרה שאינה הבטחת תשלומי פנסיה תקציבית.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 1524-12-08 ארגון הסגל האקדמי הבכיר של
אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה ואח'

- 1
- 2 ד. המבקש טוען כי, לאוניברסיטה לא קיים צורך אמיתי בשימוש בכספי היעודות הפנסיוניות,
- 3 חיות ועבור שנת תשס"ח, העבירה ות"ת לאוניברסיטה סיוע חד פעמי לצורך תשלומי פנסיה
- 4 סך של 10 מיליון ₪. עבור שנת תשס"ט, האוניברסיטה מקבלת תוספת מימון בגובה 40%
- 5 מות"ת ותוספת נוספת של מיליוני שקלים לצורך תשלומי פנסיה תקציבית. גם אם נדרשת
- 6 השלמת תקציב, היא לא מגיעה לסכומים העצומים אותם מבקשת האוניברסיטה.
- 7
- 8 ה. עוד טוען המבקש, כי, חרף מצבה הכלכלי של האוניברסיטה ההולך ומתדרדר, ממשיכה
- 9 היא, בהתנהלות פזרנית ולא אחראית בכספיה. מי שעתיד לשלם את המחיר נוכח
- 10 התנהלותה של האוניברסיטה, הם הגמלאים בהווה ובעתיד, העלולים למצוא עצמם
- 11 הגמלאים והעובדים נטולי קצבה למחייתם.
- 12
- 13 ו. בפגישות שנערכו בין האוניברסיטה לנציגי המבקש, האוניברסיטה הודיעה באופן חד צדדי
- 14 את עמדותיה וסירבה להעביר מסמכים מרכזיים הרלוונטיים לבחינת מצבה הכלכלי ובכך
- 15 לא קוימה למעשה, היוועצות כדין. על ההמשיבה חלה חובת היוועצות עם המבקש מכוח
- 16 הנוהג שהשתרש בין הצדדים וחובת תם הלב.
- 17
- 18 ז. לטענת המבקש, המדינה האצילה את סמכותה לחלק את תקציב מוסדות להשכלה הגבוהה
- 19 לות"ת. במסגרת זו לות"ת יש את הסמכות להטיל סייגים על שימושה של האוניברסיטה
- 20 בכספים הניתנים לה. כמו גם שחלה החובה על הות"ת לפקח על אופן ניהול התקציב
- 21 במטרה למנוע מצב שבו האוניברסיטה תקלע לגרעון או לחריגה תקציבית. חובת הפיקוח
- 22 מוטלת גם על המדינה.
- 23
- 24 ח. נוכח מערכת ההסכמים והיחסים הקיבוציים בין הצדדים בסוגיית הפנסיה התקציבית
- 25 והנוהג שהשתרש בין הצדדים, חובת תם הלב, טיבם וטבעם של נושא הפנסיה התקציבית
- 26 והיעודה הפנסיונית - כל שינוי במצב היעודה הפנסיונית מצריך קיום היוועצות ומשא ומתן
- 27 עם המבקש וקבלת הסכמתו המפורשת, היות ונוהג כאמור, מהווה חלק בלתי נפרד מתנאי
- 28 העבודה האישיים של כל עובד.
- 29
- 30 ט. לטענת המבקש, אין לאוניברסיטה אפשרות ו/או כוח לעשות שינוי כלשהו במצב היעודה
- 31 הפנסיונית, שכן זו הפכה לתניה בלתי נפרדת מחוזה העבודה ו/או חוזה הפרישה של כל אחד
- 32 מחברי הסגל האקדמי הבכיר ואלו לא נתנו את הסכמתם לשינוי כלשהו.
- 33

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 08-12-1524 ארגון הסגל האקדמי הבכיר של
אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה ואח'

- 1 לטענת המבקש, האוניברסיטה היא גוף זו מהותי, בעל מאפיינים ציבוריים מובהקים, משכך
2 חלים עליה כללים מהמשפט הציבורי, וביניהם החובה המוגברת לנהוג בתם לב בהגנות
3 וביושר.
4
5 לטענת המבקש, האוניברסיטה מחזיקה בכספי היעודה הפנסיונית בנאמנות, לצורך הבטחת
6 זכויותיהם הפנסיוניות של הגמלאים, משכך עליה לשמור על כספי הנאמנות לנהלם ולפתחם
7 ובוודאי שלא לעשות בהם שימוש למטרות זרות.
8
9 לטענת המבקש, קיימת סבירות גבוהה שהאוניברסיטה לא תוכל לקיים את התחייבותה
10 לתשלום פנסיה תקציבית המעוגנת בהסכמים קיבוציים, באם היא תעשה שימוש בכספי
11 היעודות, משכך, קיימת האפשרות להפרה צפויה כאמור בסעיף 17 לחוק החוזים.
12
13
14

עיקר טענות המשיבה 1 (האוניברסיטה)

- 15
16 א.22. לטענת המשיבה 1- אין לה כל מחויבות הסכמית או שבדיון, לקיים יעודה כספית או אחרת
17 לשם הבטחת תשלום הגמלאות לחברי הסגל האקדמי, למעט קופ"ג תמר. למרות האמור,
18 צברה המשיבה 1 במסגרת חופש הניהול האקדמי והכלכלי שלה, כספים המיועדים לתשלום
19 פנסיה תקציבית בבוא העת, שהועברו על ידי הו"ת בנוסף לכספים ממקורותיה העצמאיים
20 של האוניברסיטה.
21
22 ב. לטענת המשיבה 1- כל תשלומי הפנסיה התקציבית משולמים לפורשים ולשאייריהם באופן
23 שוטף וסדיר ביחד עם משכורות עובדי האוניברסיטה. כספי היעודה הפנסיונית בנוסף
24 לכספים שנצברו בקרן הגרעון האקטוארי, נועדו לשם גיבוי לתשלומי הגמלאות וכן כעתודה
25 לתגבור המקורות הכספיים של האוניברסיטה בשנים בהם צפויים תשלומי גמלאות גבוהים
26 יחסית. בעת האחרונה האוניברסיטה נקלעה למצב בו היא שוקלת למשוך כספי עתודה כדי
27 לממן את פעילותה השוטפת ולעמוד במחויבויותיה וזאת תוך היוועצות במבקש.
28
29 ג. בישראל, הגמלאים הזכאים לפנסיה תקציבית, מקבלים את הגמלה מדי חודש מהתקציב
30 השותף של המעסיק. המחוקק לא מכתוב או מחייב את המעסיק לקיים עתודות או ייעודות
31 כלשהן לשם מימוש או גיבוי התחייבויותו הפנסיוניות העתידיות לעובדיו. כמו גם, מוטלת
32 חובה על מעסיק לשלם, דמי חופשה, דמי מחלה ופיצויי פיטורים לעובד שפוטר אולם אין
33 חובה לקיים יעודה כספית למימוש ההתחייבויות. על מנת שתקום חובה על מעסיק לקיים
34 יעודה כספית יש צורך בהוראת חוק מפורשת.
35

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 1524-12-08 ארגון הסגל האקדמי הבכיר של
אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה ואח'

- 1
- 2 ד. לטענת המשיבה 1, מבלי שמוטלת עליה חובה הסכמית ו/או שבדין, היא גיבשה לעצמה
- 3 מדיניות של קיום השקעות המיועדות לתשלום גמלאות (מעבר לכספי ות"ת והקרן לצמצום
- 4 גרעון אקטוארי), אשר נועדו לשמש גיבוי ותגבור למקורות הכספיים בשנים בהם צפויים
- 5 תשלומי הגמלאות והפיצויים להיות בהיקף גבוהה יחסית. אפשרות השימוש בכספים הללו
- 6 מעולם לא היה תלוי בהסכמתו של הארגון ו/או של ות"ת.
- 7
- 8 ה. לטענת המשיבה 1- בעת האחרונה היא נקלעה למצב שבו היא נאלצת למשוך כספים מתוך
- 9 ההשקעות המיועדות. במסגרת ההידברות הודיעה הנחלת האוניברסיטה למבקש, כי
- 10 בכוונתה להשתמש בכספי הקרן לצמצום הגרעון בלבד- רובם ככולם לצורך תשלום גמלאות
- 11 ופיצויים.
- 12
- 13 ו. המשיבה 1, עומדת על זכותה לקבל החלטה ולעשות שימוש בכספי היעודות בהתאם לצרכיה
- 14 ובהיקף שיראה לה. יחד עם זאת היא מבקשת לחזור ולהדגיש, כי ברצונה לעשות שימוש
- 15 בכספי היעודות בהיקף של 52 מיליון שקלים ולא כפי שטוען המבקש בסכום של 104 מיליון.
- 16
- 17 ז. המשיבה 1 טוענת כי, היא לא ניסתה להימנע מהידברות עם המבקש, אלא להיפך- היא
- 18 קיימה עם המבקש הליך הידברות והיוועצות, בנפש תפצה ובתם לב וגם לאחר פתיחת ההליך
- 19 דן, היא (האוניברסיטה) זו אשר יזמה את הליך ההיוועצות עם המבקש.
- 20
- 21 ח. לטענת המשיבה 1- אף המבקש מודה, שהאוניברסיטה עשתה בעבר שימוש בכספי היעודה
- 22 הפנסיונית, מבלי לבקש את הסכמתו. בכך המבקש מאשש את עמדת המשיבה שהשימוש
- 23 בכספי היעודות הינו בגדר הפררוגטיבה הניהולית שלה, ובשליטתה הבלעדית מעת לעת.
- 24 התנהגות זו של הצדדים לאורך השנים מלמדת על נוהג לפיו האוניברסיטה אינה מחויבת
- 25 לקיים יעודה כספית לפנסיה תקציבית (מלבד כספי תמר ודמי ניהול), והיא אינה זקוקה
- 26 לאישור לעשות שימוש בכספי היעודה הפנסיונית.
- 27
- 28 ט. המשיבה 1 טוענת עוד- כי מעמדת ות"ת עולה, כי לא ניתן להשתמש בכספי היעודות בסיוע
- 29 ות"ת למטרות אחרות מאשר לתשלום עבור פנסיה ופיצויים אלא באופן חריג וחד פעמי
- 30 ובאישור ות"ת. אולם כאשר מדובר במשיכת כספים לצורך תשלום פנסיה ופיצויי פיטורים,
- 31 כמו במקרה דנן, אין כלל צורך באישור ות"ת.
- 32
- 33 י. לטענת המשיבה 1- מוענקת לה מכוח חוק יסוד כבוד האדם וחוק יסוד חופש העיסוק,
- 34 הפררוגטיבה לנהל את האוניברסיטה על הצד הטוב והמועיל ביותר לפי הבנתה ושיפוטה
- 35

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 08-12-1524 ארגון הסגל האקדמי הבכיר של
אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה ואח'

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34

עיקר טענות המשיבה 2 (מדינת ישראל)

23.א. לטענת המשיבה 2- טענות המבקש כנגדה אינן יכולות להתברר בבית הדין לעבודה, בהיעדר סמכות עניינית, חיות וטענות המבקש אינן נוגעות לזכויות וחובות במשפט העבודה וברור שהמשיבה 2 מעולם לא העסיקה את מי מחברי המבקש.

ב. המשיבה 2 טוענת כי- גם אם היא צד נדרש לצורך הכרעה בתיק ובכלל זה לעניין הצגת עמדתה והמצאת מסמכים, הרי שאין בכך כדי להקים סמכות עניינית למתן סעד כנגדה, מה עוד שהסעד המבוקש הינו נזיקי במהותו ובעיקרו.

ג. לטענת המשיבה 2- טענות המבקש מבוססות על נזק עתידי, תיאורטי מופרך, שכלל לא ברור האם יתרחש בפועל.

עיקר טענות המשיבה 3 (ות"ת)

24.א. לטענת המשיבה 3- היא לא הייתה ואינה צד לסכסוך בין המבקש לאוניברסיטה ואין לה כל ידיעה באשר לעובדות אשר פורטו בבקשה, שהן במישור היחסים שבין המבקש לאוניברסיטה.

ב. בין המבקש למשיבה 3 לא התקיימו יחסי עובד ומעביד ואין כל יריבות בין המבקש לבין ות"ת ואפילו אם הייתה יריבות, הרי טענות המבקש ביחס לות"ת אינן מצויות בסמכותו העניינית של בית הדין לעבודה.

ג. לטענת ות"ת אין כל קשר ישיר או עקיף בין העניין המהותי נשוא הסכסוך ובין טענת המבקש נגד ות"ת, לפיה היא התרשלה לכאורה בפיקוח על השימוש ביעודות הפנסיוניות ועל השימוש בתקציבה בכלל.

ד. לטענת ות"ת- בהחלטה לאשר או שלא לאשר שימוש בכספי היעודות שמקורם בתקציב ות"ת, אינם קשורים כלל למערכת היחסים הקיבוצית שבין המבקש לאוניברסיטה. החלטת ות"ת באם לאפשר שימוש בכספי יעודה פנסיונית, עדיין לא התקבלה והיא תיבחן לגופה על יסוד בחינת תוכנית הבראה של האוניברסיטה ולאחר הפעלת שיקול דעת.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 12-08-1524 ארגון הסגל האקדמי הבכיר של
אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה ואח'

- ה. לטענת ות"ת- אישור ות"ת או היעדרו עומדים בפני עצמם ואינם קשורים כלל למערכת
1 היחסים הקיבוצית שבין המבקש לאוניברסיטה. לפיכך, לטענתה יש לסלק את הבקשה
2 כנגדה על הסף, מה גם שהמבקש לא הרים את נטל ההוכחה כי ות"ת התרשלה בתפקידה
3 וכי יש קשר סיבתי בין התרשלות ות"ת לנזק העתידי הנטען לחברי המבקש.
4

5

6

דיון והכרעה

7

25. כפי שעולה מחומר הראיות שהוגש לתיק על ידי הצדדים. על חברי המבקש חלים הסכמים
8 קיבוציים אשר מסדירים את הזכות המהותית לקבלת פנסיה תקציבית לאחר פרישה
9 לגמלאות. למעשה, מקור התחייבויות האוניברסיטה, כלפי חברי ארגון הסגל האקדמי,
10 לתשלום פנסיה תקציבית לעובדים אשר יגיעו לגיל פרישה הינו, בהסכם קיבוצי מיוחד, אשר
11 נחתם ב-13.12.1982 (נספח ב' לבקשה).
12

13

26. בהסכם הנייל, אין הוראה המטילה חובה חוזית על האוניברסיטה, להפקיד כספים בגין
14 התחייבות עתידית של תשלום פנסיה תקציבית. היות ועסקינן בפנסיה תקציבית- אין כל
15 חובה להפקיד כספים מדי חודש בחודשו כפי שנהוג בקרנות פנסיה שאינן פנסיה תקציבית.
16 אולם לצורך קיום ההסכם והתחייבויות שנטלה עליה האוניברסיטה, עליה לנהוג
17 בשקיפות ושיתוף פעולה עם המבקש- התנהלות מעין זו מתבקשת ביחסים הקיבוציים שבין
18 הצדדים.
19

20

27. לעמדת המבקש, ההידברות והמגעים שנערכו בינו לבין האוניברסיטה במרוצת השנים מאז
21 2002 ועד להגשת התביעה דן ב- 20008 (ראה סעיף 49 לסיכומים), מלמדים על משא ומתן
22 שהתנהל בינו לבין האוניברסיטה לצורך פתרון בעיית הפנסיה התקציבית.
23

24

28. כידוע, מאופייים של יחסי עבודה קיבוציים מחויב כל צד להסכם, לקיים הידברות עם הצד
25 האחר, בנושאים שבמסגרת סמכותו וכוחו, הנוגעים לכלל העובדים או שיש להם משמעות
26 עקרונית מיוחדת במקום העבודה, בדומה להיוועצות על פי כללי המשפט המנהלי, (דביע
27 נב/4-2 חברת תרכובות ברום בע"מ-ההסתדרות הכללית-מועצת פועלי באר שבע, פד"ע כג
28 456,464; עסק 400020/98 הסתדרות העובדים הכללית החדשה נ' מקורות חברת מים בע"מ
29 פד"ע לד 250)

30

31

28. חובת ההיוועצות אין משמעה- חובת משא ומתן ועל ההבדל ביניהם עמד כב' הנשיא ס. אדלר
32 בעסק 8/99 הסתדרות הכללית החדשה - האגף לאיגוד מקצועי נ' אוניברסיטת תל-אביב
33 (ניתן ביום 22.1.2004), שם נפסק כי;
34

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 08-12-1524 ארגון הסגל האקדמי הבכיר של
אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה ואח'

- 1 "ההבדל בין היוועצות לבין משא ומתן הוא דק, שכן ביסוד שניהם טמונה הידברות, קרי,
2 החלפת דעות ועמדות וכן מסירת מידע לארגון על ידי המעסיק. חלק בלתי נפרד מהליך
3 ההיוועצות כמו גם המשא ומתן הוא הנכונות לשמוע איש את רעהו, בלב פתוח ובנפש
4 חפצה ולשקול בכובד ראש את עמדת הצד השני.
5 מה הוא אם כן, ההבדל בין היוועצות לבין קיום משא ומתן, מבחינת יחסי עבודה במקום
6 עבודה מאורגן?
7 לידי, כאשר ארגון עובדים ומעסיק נוקטים בלשון "משא ומתן" כוונתם היא, בדרך כלל,
8 להידברות בנושאים לגביהם מוטלת על המעסיק חובה להיות נכונים להגיע להסכמה עם
9 נציגות העובדים.
10 מנגד, בהליך של היוועצות לא מוטלת על המעסיק מגבלה לפעול כראות עיניו גם אם לא
11 הגיע לידי הסכמה עם ארגון העובדים.
12 צא ולמד, הנושאים לגביהם קיימת חובת היוועצות הם רחבים מאלה שלגביהם קיימת
13 חובת ניהול משא ומתן. ..." (עסק 8/99 ההסתדרות הכללית החדשה - האגף לאיגוד
14 מקצועי נ' אוניברסיטת תל-אביב, ניתן ביום 22.1.04)
15
16 יחסי עובד-מעביד מחייבים חובת הגינות ותום לב, ברמה מוגברת מזו המתחייבת ביחסים .29
17 חוזיים רגילים. מעבר לאמור, אין חקיקה מפורשת הנוגעת לסמכותו של מעסיק לבצע או
18 שלא לבצע שימוש בכספי בטחונות, שהופקדו להבטחת הזכויות הסוציאליות של עובדיו.
19 למעט, הוראות חוזיות או התחייבויות בהסכמים קיבוציים המחייבים את המעסיק לפתוח
20 קרן אשר אליה יופקדו כספים מדי חודש להבטחת התשלומים בעתיד או בסיום יחסי
21 העבודה.
22
23 לאור האמור, עלינו לברר האם במסגרת הפרדרוגטיבה הניהולית של האוניברסיטה, .30
24 בסמכותה לעשות שימוש בכספי היעודה הפנסיונית, נשוא המחלוקת בתיק דנן, מבלי לנהל
25 משא ומתן (להבדיל מהיוועצות) ומבלי לקבל את הסכמת המבקש.
26
27 כספי ות'ת
28 במסגרת סמכותה של הות"ת- כגוף אשר אמון על ענייני ההקצבות להשכלה הגבוהה. קיימת .31
29 מערכת הסכמית בין הות"ת לאוניברסיטה שלפיה, ות"ת הקצתה לאוניברסיטה כספים
30 שות"ת ייעדה להבטחת זכויות פנסיוניות של עובדים, כנגד הקצאת כספים של
31 האוניברסיטה ממקורות עצמיים.
32
33 המדובר במערכת הסכמית בין האוניברסיטה לבין הות"ת והמליג, כאשר המבקש לא צד .32
34 להסכם. הכספים הללו, נצברו חלקם הגדול מכספים שהעבירה הות"ת וחלקם מכספים
35 שהעבירה האוניברסיטה. היות והאוניברסיטה התחייבה כלפי ות"ת, להפריש כספים, כנגד

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 12-08-1524 ארגון הסגל האקדמי הבכיר של
אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה ואח'

- 1 הפקדת כספים מהות"ת, לטובת זכויות פנסיוניות של העובדים, אין לעשות הפרדה בין
2 הכספים שהופקדו לקרן ע"י ות"ת לבין הכספים שהפקידה האוניברסיטה לקרן ויש
3 להתייחס אליהם כמקשה אחת, שכן יש לזכור שיש ביניהם תלות הדדית.
4
- 5 33. באשר לפררוגטיבה הניהולית של האוניברסיטה לעשות שימוש בכספים הללו. הות"ת
6 הביעה את עמדתה בשאלת שימוש בכספי ות"ת לפיה: בתחילתה מיום 16.7.1997 נקבע כי,
7 "לא ניתן להשתמש בכספי היעודות הפנסיוניות שהוקמו בסיוע הות"ת למטרות אחרות
8 מאשר לתשלומים עבור פנסיה ופיצויים אלא באופן חריג וחד פעמי ובאישור
9 ות"ת" (נספח ב' לתגובת המשיבה 3). קרי, הכספים שהוקמו "בסיוע" (לרבות כספים
10 שהופקדו על ידי האוניברסיטה) והופרשו לקרן ע"י וביוזמת הות"ת, הינם כספים שהוקצו
11 לצרכי פנסיה ופיצויים ולא ניתן לעשות בהם שימוש ללא אישור ות"ת.
12
13
- 14 34. יוער כי- האוניברסיטה חזרה על טענתה גם בשלב הסיכומים (סעיף 190 לסיכומים), כי
15 השימוש בכספי ות"ת לצורך תשלום גמלאות ופיצויים אינו מצריך את אישור ות"ת- ולא כך
16 הוא, הטעם האחד- שהרי ות"ת הביעה את עמדתה בבקשה לסעד זמני, בדיון מיום 20.11.08
17 ובסעיף 89 לסיכומיה, כי "גם שימוש לצרכי פנסיה ופיצויים דורש אישור ות"ת". הטעם
18 השני- האוניברסיטה הגישה ביום 4.11.08 בקשה לות"ת (נספח ה' לתגובת ות"ת) לאשר לה
19 שימוש בכספי ות"ת לתשלום פנסיה תקציבית ופיצויים לשנים תשס"ח ותשס"ט והרי אם
20 הייתה חושבת שיש לה את הסמכות להשתמש בכספים הללו, לא הייתה מבקשת את
21 הסכמת ות"ת לעשות שימוש בכספים הנ"ל.
22
- 23 35. בקשת האוניברסיטה לעשות שימוש בכספי ות"ת טרם נדונה ע"י ות"ת. מכל מקום,
24 הסמכות הבלעדית להחליט, האם האוניברסיטה רשאית להשתמש בכספי היעודה
25 הפנסיוניות, נתונה לות"ת בלבד מכוח החלטת ממשלה מס' 666 מיום 6.6.1977. אין לבית
26 הדין סמכות להחליף את שיקול דעתה של הות"ת.
27
28
- 29 36. לאור כל האמור, הגענו לכלל מסקנה, כי האוניברסיטה לא רשאית לעשות שימוש בכספי
30 ות"ת, גם אם לצורך תשלום פנסיה תקציבית /או פיצויי פיטורים, אלא עליה לקבל קודם
31 לכן, את אישור הות"ת.
32
33
34
35

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 1524-12-08 ארגון הסגל האקדמי הבכיר של
אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה ואח'

בספי הקרו לצמצום הגרעון האקטוארי בהסדר פנסיוני עם ארגון הסגל האקדמי

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25

37. מעיון במסמכים שהוגשו לתיק על ידי הצדדים עולה, כי במרוצת השנים המבקש והנהלת האוניברסיטה קיימו מגעים בעניינים שונים ובין היתר בנושא הפנסיה של חברי המבקש.

38. במכתב הנושא תאריך 23.12.2004, פנה המבקש לנשיא האוניברסיטה, בנוגע לפנסיה התקציבית של חברי המבקש, ובו נרשם בין היתר:

"הנדון: אסיפת סגל בנושא הפנסיה שנערכה ...
ארגון הסגל הבכיר כינס את חבריו למפגש מיוחד שהוקדש לנושאים פנסיוניים.

...
באסיפה הובאו בפני המשתתפים נתונים מדאיגים על מצב הפנסיה התקציבית של המוסד כפי שמוכיח הגרף הבא...
באסיפה הובעה דעה נחרצת שלאור הממצאים הללו יש לשלב בכל דיון עתידי הקשור בפיתוח האוניברסיטה את השיקול האקטוארי וכן שיש לאמץ צעדים שיבטיחו את הגדלת חוסנה האקטוארי של האוניברסיטה.
האסיפה הצביעה פה אחד על שורה של צעדים כדלקמן:

- הקמת פורום פנסיה
- דרישה למאזן אקטוארי מלא אחת לתקופה שתקבע
- משקיף קבוע מטעם הארגון בוועדת הכספים של הוועד הפועל.
- השתתפות יו"ר הארגון כמשקיף בוועדות הכספים של הוועד הפועל...
- הפקדות שנתיות ליעודה פנסיונית.
- הגדלת היעודה הפנסיונית ...

" ...
(נספח ו' לבקשה)

39. האוניברסיטה הודיעה ליו"ר המבקש את החלטתה בנושא הפנסיה התקציבית במכתב מיום 30.9.2005 (נספח ז' לבקשה), אשר בו נרשם בין השאר, כי התמודדות עם בעיית הפנסיה תעשה ע"י שלושה גורמים שהם: האוניברסיטה ות"ת וחברי המבקש. כמו כן הוחלט לשתף את חברי המבקש בבדיקה ובחינת דרכים ראויות לפתרון כולל של בעיית הפנסיה וכחלק מהתמודדות בטווח הקצר, החליטה האוניברסיטה להקצות מתוך מקורותיה סכום של 12,500,000 ₪, להלן ציטוט מהמכתב:

"הנדון: החלטת ההנהלה בנושא הפנסיה התקציבית של חברי הסגל האקדמי הבכיר

להלן החלטת ההנהלה בנושא הפנסיה התקציבית של חברי הסגל האקדמי הבכיר שהתקבלה בתאריך 26.9.05.
החלטות הוועד הפועל מיום 17.5.05 וחבר הנאמנים מיום 30.5.05 קובעות כי התמודדות עם בעיית הפנסיה התקציבית תעשה ע"י שלושה גורמים: האוניברסיטה, ות"ת וחברי הסגל האקדמי הבכיר. על בסיס החלטות אלו החליטה ההנהלה לבצע בשיתוף עם חברי הסגל, תהליך בדיקה יסודי שמטרתו גיבוש דרכי התמודדות עם בעיית הפנסיה לעובדי הסגל...
בתהליך זה תבחנה הדרכים הראויות לפתרון כולל של בעיית הפנסיה ותיגזרנה ההשלכות לתקופת הביניים, שתסתיים עם תחילת תוכנית החומש השניה של ות"ת (בעוד שלוש שנים).

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 1524-12-08 ארגון הסגל האקדמי הבכיר של
אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה ואח'

- 1
2 כחלק מהתמודדות בטווח הקצר, החליטה האוניברסיטה להקצות מתוך מקורותיה סכום
3 של 12,500,000 ₪.
4 ההנהלה מזמינה את ועד ארגון הסגל האקדמי הבכיר לנהל עמה תהליך בדיקה מקצועי
5 וענייני להתמודדות עם בעיית הפנסיה התקציבית."
6
7
8 בתאריך 3.11.05 פנה המבקש לאוניברסיטה ובקש מידע בקשר לכספי היעודות הפנסיוניות .40
9 ובין היתר בקש לדעת "מתי ולאן הועבר הסכום בגובה 12.5 מיליון ₪ " (נספח י' לבקשה).
10 האוניברסיטה השיבה לשאלות המבקש (נספח י"א לבקשה) וציינה בין היתר ש"הסכום
11 בגובה 12.5 מ"ש" יופרש בסגירת ספרים תש"ס"ח, עפ"י החלטת ההנהלה, לקרן צמיחה
12 במימון עצמאי שתקרא : "קרן לטובת צימום הגרעון האקטוארי בהסדר פנסיוני עם
13 הסגל האקדמי"
14
15 במכתב נוסף שהוציאה האוניברסיטה בתאריך 1.5.06 כתגובה לפנייה נוספת של המבקש
16 (נספח י"ג לבקשה), כתבה בזו הלשון:
17
18 "הנדון: תשובות והבהרות לשאלות
19 סימוכין שלך מתאריך 3.4.2006
20
21 1. בהמשך לפגישותינו והתכתבותינו להלן נוסח מוצע לגבי הקרן לטובת צימום
22 הגרעון האקטוארי בהסדר הפנסיוני של הסגל האקדמי.
23 "ייעוד הקרן הינו לטובת מימוש פיתרון כולל לסוגיית הפנסיה התקציבית של
24 הסגל האקדמי באוניברסיטת חיפה. כחלק מהפתרון הכולל לסוגיית הפנסיה
25 התקציבית, השימוש בכספי הקרן יקבע על ידי רוב מיוחס בוועד הפועל ובלבד
26 שרוב זה יכלול לפחות נציג אחד של הסגל האקדמי..."
27
28
29 41. יוצא אפוא- כי המדובר בכספים שהקצתה האוניברסיטה ממקורותיה העצמאיים, לטובת
30 צימום הגרעון האקטוארי בהסדר הפנסיוני של הסגל האקדמי.
31 כפי שעולה מנוסח המכתב הנ"ל, השימוש בכספי הקרן לצימום גרעון האקטוארי יכול
32 להיעשות רק באישור של רוב מיוחס בוועד הפועל ובלבד שרוב זה יכלול לפחות נציג אחד
33 של הסגל האקדמי.
34
35 42. מבלי שנערכה ישיבה וחצבעה בעניין שימוש בכספי הקרן בוועד הפועל, אשר הוחלט
36 בה ברוב מיוחס הכולל הסכמה של לפחות נציג אחד מחברי המבקש המאשר שימוש בכספי
37 הקרן- האוניברסיטה לא רשאת לעשות שימוש בכספים הללו במסגרת הפרווגטיבה
38 הניהולית שלה וזאת בהתאם להחלטה שהיא בעצמה גיבשה וקבלה על עצמה.
39
40
41
42

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 08-12-1524 ארגון הסגל האקדמי הבכיר של
אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה ואח'

כספים ממקורות עצמיים

- 1
2
- 3 43. כל כספי "היעודה הפנסיונית" לרבות הכספים שהפרישה האוניברסיטה ביוזמתה ממקורות
4 עצמיים, נועדו לשם הבטחת תשלום זכויות פנסיה תקציבית, בשנים בהן התשלומים יהיו
5 גבוהים באופן יחסי, וכפי שהבהירה זאת האוניברסיטה בתגובה לבקשה בסעיף יג'
6 "ההשקעות המיועדות והקרן לצמצום הגרעון האקטוארי נועדו לשם גיבוי לתשלומי
7 הגמלאות של האוניברסיטה וכן כעתודה לתגבור המקורות הכספיים של האוניברסיטה
8 בשנים שבהם צפויים תשלומי הגמלאות להיות בחיקף גבוה יחסית".
- 9
- 10 44. אין מחלוקת כי-למעט חברי ארגון הסגל האקדמי הבכיר הוותיק, כל יתר עובדי
11 האוניברסיטה (כולל חברי הסגל האקדמי הבכיר החדשים שהצטרפו מ-1.1.2004), אינם
12 מבוטחים בהסדר פנסיה תקציבית אלא פנסיה צוברת בקופות גמל חיצוניות (ראה: סעי' ד'
13 לסכומי המבקש וסעיף 2 לסכומי האוניברסיטה). במהלך כל השנים, הפנסיה התקציבית
14 משולמת מדי חודש לחברי ארגון סגל הגמלאים, מתקציבה השוטף של האוניברסיטה.
15 צא ולמד- "כספי היעודה הפנסיונית" נועדו לשם גיבוי וכ "כרית בטחון" לתשלום פנסיה
16 תקציבית של חברי ארגון הסגל האקדמי הבכיר בלבד, היות ויתר העובדים זכאים לפנסיה
17 צוברת ומפרשים עבורם כספים לקרנות חיצוניות.
- 18
- 19 45. מן הראוי לחזור ולהדגיש כי החובה של המשיבה 1 להבטיח את כספי הפנסיה של חברי
20 המבקש, נובעת בראש ובראשונה מן ההתחייבות אשר קיבלה על עצמה בהסכמים
21 הקיבוציים-לטווח ארוך- לשלם פנסיה תקציבית לחברי המבקש בבוא העת. משכך חלה
22 עליה החובה לנהוג בתם לב בעת שהיא עושה פעולה כלשהי אשר עלולה להשליך על זכויות
23 סוציאליות ובפרט זכויות פנסיוניות עתידיות של העובדים שלה.
- 24
- 25 46. התביעה דן הוגשה בשל כך, שבכוונת האוניברסיטה היה לעשות שימוש בכספי היעודה
26 הפנסיונית לצורך תשלום גמלאות ופיצויים ואף הוסיפה וטענה האוניברסיטה, כי יש לה את
27 הזכות לעשות שימוש בכספים הנ"ל גם לצורך מטרת אחרות ובהיקף שיראה לה.
- 28
- 29 47. מעיון מכתבי הטענות של האוניברסיטה ובבקשת האוניברסיטה שהוגשה לות"ת עולה, כי
30 היא מבקשת לעשות שימוש בכספי היעודות הפנסיוניות, נוכח מצבה הכספי הקשה אליה
31 נקלעה האוניברסיטה. אלא, שאף לשיטתה של האוניברסיטה, כספי היעודות הפנסיוניות
32 הוקמו ונועדו לשמש "מגן ביטחון" וגיבוי לשנים שבהן צפויים תשלומי הגמלאות להיות
33 בהיקף גבוה יחסית. ברם, האוניברסיטה לא טענה ואף לא הוכיחה כי בשנים תשס"ח
34 ותשס"ט תשלומי הפנסיה התקציבית גדלו והינם גבוהים באופן יחסי, אלא בקשה לעשות
35 שימוש בכספי היעודות בשל מצבה הכספי הכללי, הקשה אליו נקלעה.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 12-08-1524 ארגון הסגל האקדמי הבכיר של
אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה ואח'

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
48. יש לציין ולתת את הדעת לכך, שבמהלך השנים, האוניברסיטה התנהלה באופן מאוזן וראוי, בכך שהקצתה כספים לטובת הבטחת תשלומי פנסיה תקציבית לחברי הסגל הבכיר בהווה ו/או בעתיד וזאת תוך היוועצות הידברות ויידוע המבקש.
49. אלא, שלשיטתה של האוניברסיטה, הפקדת הכספים בקרן, נעשתה מבלי שתהיה מחויבת לכך באופן פורמאלי, ובהעדר כל חובה משפטית כלפי המבקש לקיים יעודות פנסיוניות, היא רשאית לעשות שימוש בכספים לכל מטרה ובלי לקבל את הסכמת המבקש. אולם טענה זו אינה מתיישבת עם מדיניות האוניברסיטה כפי שהצהירה עליה בעצמה, ברבות השנים, והתחייבה כלפי ארגון הסגל שלא לעשות שימוש בכספים למטרות אחרות שאינן תשלום פנסיה תקציבית ולהלן נסביר;
50. עיון במסמכים וחילופי מכתבים בין המבקש לאוניברסיטה במהלך השנים מגלה כי, האוניברסיטה הביעה את עמדתה בנוגע לכספי היעודות במספר הזדמנויות שונות כדוגמא, עמדתה הובעה במכתב מיום 24.1.2000 (נספח ג' לבקשה) לפיה "לא חל כל שינוי במדיניות המסורתית של האוניברסיטה וכי כספי קרנות הפנסיה של הסגל האקדמי נועדו אך ורק לשימוש זכויות הפנסיה של הסגל האקדמי בעתיד ואין כל כוונה לסטות ממדיניות זו". בהמשך נרשם במכתב "המדיניות האחראית של האוניברסיטה, המקפידה להפריש באופן קבוע את התשלומים לקרנות הפנסיה, הביאה לכך שחברי הסגל האקדמי באוניברסיטה יכולים להיות שקטים ובטוחים שזכויותיהם בעתיד מובטחות". במכתב נוסף מטעם נשיא האוניברסיטה לסגל המרצים מיום 14.5.2002 (נספח ד' לבקשה) "הצהרתי בעבר ואני חוזר ומצהיר היום כי לא נעשה בכספי הפנסיה שימוש לכל מטרה אחרת מלבד ייעודה לפנסיה".
51. מלכתחילה, על פניו נראה, כי לאוניברסיטה הייתה קיימת חסמכות הבלעדית להחליט בכל הנוגע לכספים שהופקדו ביוזמתה וממקורותיה העצמיים של האוניברסיטה, גם אם הם יועדו מלכתחילה לגיבוי והבטחת תשלום פנסיה תקציבית. אולם, לאחר שהאוניברסיטה הצהירה בכתב ונתנה את התחייבותה למבקש, לא לעשות שימוש בכספים הנ"ל, אלא לשם תשלום פנסיה תקציבית בעתיד, היא איננה יכולה היום, לחזור בה מהתחייבותיה והצהרותיה כלפי המבקש, באופן חד צדדי ומבלי לקבל את הסכמת המבקש, כמיוחד כשמדובר בבטיחון הכלכלי העתידי של עובדיה בהגיעם לגיל פרישה. גם מקום בו קיימת פרוגטיבה ניהולית מוחלטת, קיימת חובת היוועצות ולעיתים הסכמה בנושאים הנוגעים לזכויות העובדים (ראה: עסק 400005/98 ההסתדרות הכללית נ' מדינת ישראל פד"ע לה 103; בג"צ 8111/96 ההסתדרות הכללית נ' בית הדין הארצי והתעשייה האוירית פד (נח) (6) 481)

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 08-12-1524 ארגון הסגל האקדמי הבכיר של
אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה ואח'

- 1
- 2
- 3 בכל המסמכים וחילופי המכתבים שנערכו בין המבקש למשיבה 1, לא דובר על אפשרות
- 4 שימוש בכספי היעודות לתשלום פיצויים, על כן, נוכח כל האמור לעיל, הגענו למסקנה,
- 5 שככלל- האוניברסיטה איננה רשאית לחזור בה מהתחייבותה כלפי המבקש, לאחר תקופה
- 6 רבת שנים ולהשתמש בכספים אשר הופקדו ויועדו להבטחת תשלום פנסיה תקציבית
- 7 למטרות אחרות, מלבד המטרה שלשמה הם הוקצו תשלום פנסיה תקציבית ותו לא.
- 8
- 9 בענייננו, בשל המשבר הכלכלי שאליו נקלעה האוניברסיטה, בין היתר "עקב קיצוצים
- 10 תקציביים שהשיתה הממשלה על תקציב מערכת ההשכלה הגבוהה" (ראה סי' 66 לסכומי
- 11 ות"ת) – כמו גם שלא ניתן להתעלם מהמשבר הכלכלי הכלל עולמי שכול הנראה לא פסח על
- 12 המשיבה 1, היא בקשה להשתמש בכספי היעודות, לצורך תשלום פנסיה תקציבית ופיצויים
- 13 בסך 26 מיליון ₪, לשנת תשס"ח ועוד 26 מיליון ₪, לשנת תשס"ט - ובסך כולל של 52
- 14 מ"ח.
- 15
- 16 מחד, אך ברור הוא- שישנה חשיבות רבה לחוסנה הכלכלי של האוניברסיטה בכלל, מאידך,
- 17 לא ראוי, לאפשר מימון הפעילות השוטפת של האוניברסיטה מכספי היעודה הפנסיונית,
- 18 שכן יש לנקוט במשנה זהירות, בכל הנוגע לשימוש בכספים הללו ולעשות בהם שימוש, רק
- 19 למטרות שלשמן הם נועדו, בהתאם להתחייבות האוניברסיטה ולא למטרות אחרות.
- 20
- 21 במסגרת מנגנון הפררוגטיבה הניהולית של האוניברסיטה, קיימת לה הזכות לעשות שימוש
- 22 בכספי היעודות רק למטרה שלשמה הם נועדו- תשלום פנסיה תקציבית. אין המדובר בזכות
- 23 בלתי מוגבלת, וראוי להפעילה תוך איזון ושמירה של זכויות חברי המבקש.
- 24
- 25 אנו סבורים כי ההתנהלות הראויה בכל הנוגע לשימוש בכספי היעודות ממקורות עצמיים
- 26 של האוניברסיטה, תיעשה רק אם ולאחר שהגיעה למצב שהיא איננה מסוגלת לשלם פנסיה
- 27 תקציבית, מתקציבה השוטף, רק אז, תפנה לבחון את האפשרות לעשות שימוש בכספי
- 28 היעודות ממקורות עצמיים, תוך התחשבות, שיקול ואיזון האינטרסים של כל הנוגעים בדבר.
- 29 חובה על האוניברסיטה להיוועץ עם המבקש וליידע אותו על כוונתיה, תוך מטירת כל
- 30 המסמכים והנתונים הרלוונטיים שהובילו למסקנה זו וליתן למבקש הזדמנות נאותה
- 31 והוגנת בלב פתוח ונפש חפצה להשמיע את עמדתו בעניין.
- 32
- 33 עלות הפנסיה התקציבית השוטפת לגמלאי הסגל הבכיר, עומדת על כשלושה מיליון ₪
- 34 לחודש(ראה סי' 2 לפסה"ד של הארצי עסק 000019/08 וגם נספח יז לבקשה).
- 35

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 12-08-1524 ארגון הסגל האקדמי הבכיר של
אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה ואח'

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

ות"ת ציינה בסיכומיה, כי "בעוד ההליך תלוי ועומד, היא אישרה לאוניברסיטה בתשס"ח סיוע חד פעמי ומיוחד בסך של 10 מיליון ₪. בנוסף, בישיבת ות"ת שהתקיימה ביום 5.11.08 החליטה ות"ת לכלול את האוניברסיטה בהסדר מימון הפנסיה התקציבית בהתאם לנהוג עם שאר האוניברסיטאות הנכללות בהסדר זה (זאת החל מתשס"ט)הדבר הודע לאוניברסיטה במכתב מיום 26.11.08 (ס' 85 לסיכומים).

57. לאור האמור לעיל, האוניברסיטה רשאית למשוך כספים לצרכי תשלום פנסיה תקציבית, לארגון הסגל הבכיר, מכספי היעודה הפנסיונית ממקורות עצמיים לשנים תשס"ח ו- תשס"ט סכום שאינו עולה על 52 מ"ח בניכוי הכספים כמפורט להלן:

- 33 מליון ש"ח כספים שאושרו למשיכה-מכוח עס"ק 19/08.
- 3 מליון ש"ח שאושרו למשיכה בהסכמת המבקש.
- סך השתתפות ות"ת שאושרה לשנת תשס"ט בגובה 40% מסך הפנסיה התקציבית לשנה זו.
- 10 מליון ש"ח סיוע שקבלה האוניברסיטה מות"ת בעוד ההליך תלוי ועומד.

ככל שהאוניברסיטה תקבל כספים, המיועדים לתשלום פנסיה תקציבית, מגורם כלשהו, מעבר לסכומים שהותר לה למשוך כמפורט לעיל, יהא עליה להשיב לקופה את סך הסכומים שקבלה מאותו גורם.

58. לסיכום

א. הבקשה מתקבלת באופן חלקי, כך שבכל הנוגע לכספי היעודות הפנסיוניות, אשר יועדו לטובת ולהבטחת תשלומי פנסיה תקציבית של חברי המבקש, על האוניברסיטה לפעול כמפורט מטה:

1. **כספי ות"ת-** האוניברסיטה רשאית לעשות שימוש בכספי ות"ת, לרבות תשלום פנסיה תקציבית ופיצויים, רק לאחר קבלת אישור מטעם ות"ת.

2. **כספי הקרן לצמצום הגרעון האקטוארי** בהסדר פנסיוני של הסגל האקדמי- האוניברסיטה רשאית לעשות שימוש בכספים הללו, לצורך תשלום פנסיה תקציבית, רק אם ולאחר שהתקבלה החלטה ברוב מיוחס של וועד הפעולה, כשרוב זה יכלול לפחות נציג אחד של הסגל האקדמי.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 1524-12-08 ארגון הסגל האקדמי הבכיר של אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה ואח'

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25

- 3. כספי עתודה פנסיונית, שנצברו לטובת תשלום פנסיה תקציבית ממקורות עצמיים של האוניברסיטה- האוניברסיטה רשאית לעשות שימוש בכספים הנ"ל למטרת תשלומי פנסיה תקציבית בלבד, בהתאם להנחיות שבסעיף 55 לפסק הדין.
 - 59. לאור האמור לעיל, אין אנו מוצאים כי בהליך זה עלינו להכריע בטענות הנכבדות האחרות שהעלה המבקש בטיעונו ביחס לרשלנות ואי חובת זהירות מושגית של המדינה וות"ת.
 - 60. יודגש כי בהתאם להחלטת בית הדין הארצי מיום 10.12.08 במסגרת עס"ק 19/08 התבקש בית דין זה לסיים את כל החליכים בסכסוך זה לרבות מתן פסק דין וזאת עד ליום 31/3/09, מועד אשר הוארך ע"י בית דין זה עד לסוף חודש אפריל 2009 וזאת בהחלטה מיום 19.2.09 לבקשתם המוסכמת של כל בעלי הדין.
 - 61. משעסקינן בסכסוך קיבוצי, אין צו להוצאות.
 - 62. המוכירות תמציא העתקי פסק הדין לבאי כח הצדדים גם באמצעות הפקסימליה, עוד היום.
- ניתן היום, ו אייר תשס"ט, 30 אפריל 2009, בהעדר הצדדים.

מ"ר יעקב כץ
נציג מעבידים

מר אלי רומני
נציג עובדים

נוהאד חסן, שופט
אב"ד

נוהאד חסן, שופט

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

30 אפריל 2009

ס"ק 12-1524 ארנון הסגל והאקדמי הבנין של אוניברסיטת חיפה נ' אוניברסיטת חיפה (ת"פ)

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25

פסקי שטחה פניייתית, לעצבן לטובת הסלום כסחה תקציבית ממקורות
 עצמיים של האוניברסיטה- האוניברסיטה רשאית לעשות שימוש בכספים
 חו"ל לצורך השלמי פסיה תקציבית בלבד, בתנאים להתייחס שבסעיף
 45 לתקס חדין.

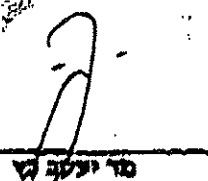

59. סגור תאמר לעיל, אך אנו סומאים כי בחלק זה עלינו להכריע בטענות הנכבדות האחרות
 שהגלה המבקש בהגותו ביחס לרשלנות ואי חובת התייחסות מושגית של המדינה וזוהית.

60. ידגש כמביתאם ל...
 32/3/09, מטעם אשר הודיע עלי בית דין זה עד לסוף תחש אפריל 2009 וזאת בהחלטה פנים
 לבקשתם- המוסכמת על כל כלי חדין.

61. מסכסוך קיבוצי, אך צו להוצאת.

62. המקורות המבית העממי בשם הדין לבאי בת הצדדים גם באמצעות המלמדימלית, עד חיום.

ניתן חיום, ו אייר תש"ס, 30 אפריל 2009, בהקדד חפדיים.

מר יעקב ישי
 מר יעקב ישי
 נואד חסן, שופט
 אב"ד